

1. INLEDNING.....	3
2. NÄMNDENS SAMLADE BEDÖMNING.....	3
3. MÅLUPPFYLLELSE.....	3
3.1 SAMMANFATTNING.....	4
3.2 MÅLUPPFYLLELSE I TABELLFORM.....	4
BÄTTRE OCH JÄMLIK HÄLSA.....	4
GOD OCH JÄMLIK VÅRD.....	4
AKTIV OCH INNOVATIV SAMARBETSPARTNER.....	5
3.3 ANALYS AV PROGNOSE FÖR MÅLUPPFYLLELSE.....	5
4. ARBETE MED FULLMÄKTIGES UPPDRAG.....	6
4.1 ARBETE MED FULLMÄKTIGES RIKTADE UPPDRAG.....	6
5. EKONOMISK ANALYS.....	7

1. Inledning

Nämndens huvuduppgift är att som företrädare för befolkningen bedöma hälsoläget bland befolkningen i området södra Lappland och till följd av detta skatta behovet av primärvård och folkhälsoinsatser i området. Nämnden ska också bedöma hur behovet av vård tillgodoses i förhållande till prioriteringsprinciperna. Med bedömningarna som utgångspunkt ska nämnderna lämna underlag till landstingsstyrelsens beslut om fördelning av budgetmedel.

Årsrapporten innehåller en beskrivning av nämndens arbete och aktiviteter under verksamhetsåret 2017. I Landstingsplan 2016 – 2019 med årlig plan för 2017 slås fullmäktiges 4 inriktningsmål fast för perioden. Nämnden bedömer att dess arbete återfinns inom tre av dessa långsiktiga mål: Bättre och jämlik hälsa, God och jämlik vård samt aktiv och innovativ samarbetspartner. Till varje inriktningsmål har fullmäktige angett ett antal strategier som ska vara vägledande i arbetet inom målområdet. Strategierna är koncernövergripande, ofta långsiktiga tillvägagångssätt som omfattar hela eller stor delar av verksamheten. Av dessa strategier har nämnden valt att:

- Arbeta för en jämlik hälsa för befolkningen med utgångspunkt i ett normkritiskt förhållningssätt samt ett genusperspektiv.
- Aktiv medborgardialog kring behov och förväntningar av hälso-och sjukvården.
- Arbeta för en jämlik vård för befolkningen med utgångspunkt i ett normkritiskt förhållningssätt samt ett genusperspektiv.
- Utveckla och aktivt arbeta med folkhälsoarbete genom samverkan med andra

Nämnden har i sin verksamhetsplan för 2017 valt att bryta ner fullmäktiges inriktningsmål till för nämnden egna mätbara mål vilka redovisas i tabellen nedan i kap 3.2 samt kommentarer i kap 4. Arbete med fullmäktiges uppdrag.

Fullmäktige har i Landstingsplanen för 2017 formulerat särskilda uppdrag som nämnden ska utföra. Uppdragen kommer att återrapporteras i denna årsredovisning för 2017 samt kommer eventuella slutsatser och förslag presenteras i underlag inför plan och budget 2019. Under 2017 är de riktade uppdragen från fullmäktige:

- Samverka kring flyktingar och nyanländas hälsa
- Utveckla äldrehälsovården i primärvården
- Utveckla vården för våldsutsatta vad gäller psykiskt, fysiskt och sexuellt våld

En närmare presentation om hur nämnden arbetar med de riktade uppdragen från Fullmäktige finns under kap 4.1. Arbete med Fullmäktiges riktade uppdrag.

2. Nämndens samlade bedömning

Nämnden bedömer att samverkan mellan Västerbottens läns landsting och kommunerna och föreningar i området är en viktig framgångsfaktor för att förbättra folkhälsan i södra Lappland. De stora avstånden och utbudet av samhällsservice på lokal nivå kräver god samverkan av såväl landstinget, kommunerna men också av andra aktörer som arbetar lokalt.

Nämnden för folkhälsa och primärvård i södra Lappland vill peka på att det är resurskrävande att genomföra medborgardialoger och övrigt arbete då resorna i upptagningsområdet är långa.

3. Måluppfyllelse

För verksamhetsåret 2017 har nämnden nått samtliga mål som inplanerats enligt de aktiviteter som nämnden beslutat för att nå målen. Nämnden kan rapportera att samtliga verksamhetsmål har uppnåtts under året. I nämndens verksamhetsplan har inriktningsmålen och strategierna i landstingsplanen specificerats och omsatts till ett antal mål och målvärden för 2017.

årsrapporten är en uppföljning av de mål och målvärden som enligt nämndens verksamhetsplan ska redovisas i årsrapporten.

3.1 Sammanfattning

Nämnden redovisar måluppfyllelse för helåret till sin verksamhet. Nämnden har i sin verksamhetsplan med hänsyn till sitt uppdrag enligt reglemente och mål enligt Landstingsplan 2017 angett att uppföljning av mål och måluppfyllelse först kan ske i årsredovisningen. För de sammanlagt 6 målvärden som nämnden har och som ska följas upp, bedömer nämnden att målet kommer att uppfyllas för samtliga. Nämnden noterade i delårsrapporterna att ett målvärde, vilket redovisas under rubriken 3.3 nedan, skulle kunna ha påverkats av beslut från Landstingsstyrelsen. Så har inte skett och nämnden har därmed kunnat fullfölja sitt uppdrag.

3.2 Måluppfyllelse i tabellform

I det följande redovisas en prognos för måluppfyllelse vid årets slut i tabellform. Grönt anger en bedömning om att målvärdet kommer att uppfyllas, gult anger att målvärdet delvis kommer att uppfyllas och rött pekar på en större avvikelse från målvärdet och att förbättringar kommer att krävas.

Färgmarkeringar

Prognosen är att målet kommer att uppfyllas

Prognosen är att målet kommer att uppfyllas till 90 procent

Prognosen är att det kommer att vara större avvikelser från målet

Bättre och jämlik hälsa

Mål 2017	Mått	Målvärde 2017	Måluppfyllelse	Förändring jämfört med 2016
Stimulera det förebyggande arbetet kring Ungdomars psykiska hälsa i området södra Lappland.	Andel aktörer som ansöker för projekt gällande förebyggande arbete med barn och ungas psykiska hälsa	öka		Följs upp i Årsrapport 2017

God och jämlik vård

Mål 2017	Mått	Målvärde 2017	Måluppfyllelse	Förändring jämfört med 2016
Kartlägga/beskriva Strokerehabiliteringen i södra Lapplands primärvård	Genomföra en dialogdag med fokus på strokerehabilitering ur ett länsperspektiv	1		Följs upp i Delårsrapport 2 samt Årsrapport 2017
	Kartlägga och jämföra strokerehabiliteringen i länets 3 sjukvårdsområden	1		Följs upp i Årsrapport 2017
	Dialog med sjukstugor/HC samt kommunens MAS i södra	6		Följs upp i Årsrapport 2017

	Lappland 1gång under 2017 med informationsinhämtning kring strokerehabiliteringen inom primärvården			
--	---	--	--	--

Aktiv och innovativ samarbetspartner

Mål 2017	Mått	Målvärde 2017	Måluppfyllelse	Förändring jämfört med 2016
Aktivt arbeta med folkhälsoarbete i samverkan med kommuner i södra Lappland	Antal reviderade eller undertecknade lokala avtal mellan kommuner och VLL	öka		Följs upp i årsrapport 2017
Utveckla dialogen med funktionshinderföreningarna i södra Lappland.	Antal dialogmöten riktat till funktionshinderföreningarna	öka		Följs upp i årsrapport för 2017

3.3 Analys av prognos för måluppfyllelse

Nämnden för folkhälsa och primärvård i södra Lappland bedömer att de aktiviteter nämnden planerat under året har nått måluppfyllelse. Målen som satts har varit realistiska och legat inom nämnden uppdrag. Det mål som nämnden bedömts kunde ha påverkats är målet att öka antalet lokala samverkansavtal med kommunerna i området. Landstingsstyrelsen har signalerat att ett övergripande arbete på central nivå kommer att genomföras för att ta ett samlat grepp kring landstingets samverkan med kommunerna på lokal nivå.

Landstingsstyrelsen har vid 2017 års slut inte presenterat någon förändring. Ett lokalt samverkansavtal med Vilhelmina kommun är under upparbetande och snart klart för undertecknande. Det hinder som finns är att landstinget inte kunna presentera en tjänsteperson som kan jobba med de lokala samverkansavtalen i södra Lappland. Detta måste ske snarast då den lokala samverkan mellan Landstinget och kommunerna i södra Lappland är avgörande för att befolkningen i området ska ha möjlighet att erbjudas likvärdig vård som i övriga länet.

Nämnden kommer vid måluppfyllelse kunna bidra med kunskap som kan ligga till grund för Landstingets arbete med budget och prioriteringar inför 2019. Området södra Lappland har särskilda förutsättningar som kräver andra lösningar än i övriga länet för att befolkningen ska kunna erbjudas likvärdig och jämlik vård och hälsa.

De utmaningar nämnden har för måluppfyllelse ligger främst i att nämndens uppdrag till stora delar är beroende av samverkan med andra aktörer och engagemang från övriga samhället. Nämnden kan inte styra över dessa. Styrkan ligger till stor del i nämndens mandat från fullmäktige att i enlighet med det som är formulerat i nämndens reglemente arbeta aktivt och lokalt för att främja samverkan med kommunerna i området. Nämndens uppdrag att arbeta för samverkan och i dialog med andra aktörer stärker samarbete och förståelse över huvudmannagränser och mellan aktörer i området södra Lappland. Nämndens uppdrag att föra medborgardialog inom ramen för reglementet och fullmäktiges uppdrag i Landstingsplanen bidrar med en möjlighet till förankring av för landstingets viktiga och ibland svåra beslut och prioriteringar, samt en möjlighet för landstinget att tillmötesgå medborgarna i för dem viktiga frågor. Nämnden har också möjlighet att med särskilt riktade medel stimulera samverkan och engagemang vilket nämnden utvecklat det senaste verksamhetsåret. Detta berörs mer i kapitlet om ekonomi och budget.

Nämndens upptagningsområde spänner över en stor geografisk yta. Utifrån det uppdrag som Fullmäktige gett nämnden för folkhälsa och primärvård i södra Lappland och som formulerats i reglementet, blir genomförandet resurskrävande. Samverkan med olika aktörer ute i kommunerna, kunskapsinhämtning av medborgarnas behov, följa och utveckla medborgardialogen i området, ur ett befolkningsperspektiv följa upp landstingets mål för primärvården i hela södra Lappland, kräver ofta nämndsledamöternas fysiska närvaro på plats vilket ger kostnader för resor, uppdrag mm. Detta drabbar också kompetensutvecklingen för ledamöterna i södra Lappland då man av ekonomiska skäl måste hålla igen.

Nämnden vill även påpeka att folkhälsa är svårt att mäta i delårsrapporter då den behöver följas under en längre tid.

4. Arbete med fullmäktiges uppdrag

Under 2017 har nämnden genomfört 9 nämndsmöten samt 11 arbetsutskott samt ett lärandeseminarium tillsammans med övriga nämnder för folkhälsa och primärvård.

Nämndens arbetsutskott har berett nämndens ärenden och sammanträden. Arbetsutskottet har även deltagit i två träffar med landstingsstyrelsens arbetsutskott och med dem tagit upp för södra Lappland viktiga punkter inför landstingsplan och budget 2019.

Nämnden har utarbetat och fastställt en verksamhetsplan för 2018 samt underlag inför plan och budget 2019. Nämnden har under sina nämndsmöten, träffat representanter för primärvården och kommunerna som arbetar med rehabilitering av strokepatienter. Nämnden har också gjort olika studiebesök på orten där sammanträdet är förlagt.

Nämnden beslutade att under 2017 stimulera det förebyggande arbetet riktat mot ungdomars psykiska hälsa genom att för sina Visionsmedel prioritera projekt med sådan inriktning. Nämnden annonserade under april och maj vid två tillfällen i alla lokala annonsblad om möjligheten att söka Visionsmedel. Genom att annonsera ville nämnden marknadsföra möjligheten att söka medel samt att ur ett demokratiskt perspektiv ge alla som berättigas söka medel samma möjlighet och samma information. Antalet ansökningar som kom in till nämnden var 21 st. Nämnden bedömde inkomna ansökningar och fattade beslut om tilldelning av medel under sitt sammanträde i augusti.

Nämnden har genomfört den dialogdag kring strokerehabilitering som planerats den 29:e maj. Dagen var mycket välbesökt och intresset från deltagarna stort.

Nämnden har kartlagt strokevården i de olika sjukvårdsområdena i Västerbotten. Nämnden träffar primärvården och kommunernas hemsjukvård (MAS) vid varje möte under året för att höra hur rehabiliteringen av strokepatienter fungerar i de olika kommunerna. Resultaten kommer att presenteras i Underlag inför landstingsplan och budget 2019.

Nämnden har tagit initiativ till att revidera två lokala samverkansavtal i södra Lappland. Arbetsutskottet träffade företrädare för Malå kommun och primärvård den 5 april samt Vilhelmina kommun och primärvård den 4 oktober. Uppföljande träff med Vilhelmina hölls den 21 november. Mötena sker via länk.

Verksamhetsåret 2017 har nämnden för att uppfylla sitt mål enligt Landstingets nya funktionshinderstrategi, beslutat att skicka ut frågor till funktionshinderföreningarna som rör deras upplevelse av bemötandet och tillgängligheten i vården. Frågorna har gick ut till berörda föreningar under augusti-september. Höstens dialogmöte hölls den 11 oktober på kvällstid för att öka tillgängligheten för dem som jobbar dagtid. Mötet hölls via länk från 6 sjukstugor och lasarettet i Lycksele samt deltog föreläsare från Landstingshuset i Umeå.

4.1 Arbete med fullmäktiges riktade uppdrag

Nämnden redovisar arbetet och planering för arbetet med fullmäktiges riktade uppdrag enligt nedan:

- **Samverka kring flyktingar och nyanländas hälsa**

Landstinget är tillsammans med kommunerna betydelsefulla offentliga företrädare för det samhälle där flyktingar och invandrare ska etablera sig. En naturlig arena för samverkan med hälsofokus på politisk nivå är de lokala Folkhälsoråden. Det lokala folkhälsoarbetet bör fokusera på insatser som ökar integrationen och minskar ojämlikhet i hälsa. Nämnden har en representant i varje hälsoråd i sitt geografiska område. Nämnden samverkar även med andra aktörer i området.

Nämnden initierade och finansierade tillsammans med Lycksele kommun en föreläsning av Hani Hattar för att aktivt bidra till ökad kulturkunskap hos personal inom kommun och landsting. Föreläsningen var mycket uppskattad och välbesökt och ägde rum i Lycksele den 19 september.

Nämnden har initierat att tillsammans med Folkhälsoenheten genomföra en utbildning kring nyanlända Ungdomars hälsa riktat till skola, HVB-hem och gode män. Utbildningen genomfördes av Folkhälsoenheten den 29 november i Lycksele

- **Utveckla äldrehälsovården i primärvården**

Nämnden för folkhälsa och primärvård i södra Lappland ser behovet av att öka samarbetet kring fallskadeprevention med kommunerna i området. Nämnden har i sitt arbete med Underlag inför budget 2018 redovisat hur det ser ut med fallskador i södra Lappland och föreslagit Landstingsstyrelsen att Västerbottens läns landsting bör titta på en modell där kommunerna och primärvården gemensamt kan utveckla det fallpreventiva arbetet riktat mot den ökande gruppen äldre personer i eget boende. Nämnden har redovisat detta för Landstingsstyrelsens arbetsutskott den 19 april 2017.

Nämnden har tillsammans med övriga Folkhälsonämnder skickat ut en enkät kring äldres upplevelse av primärvården i respektive sjukvårdsområde Enkäten kan bidra med en bild av hur de äldre upplever äldrehälsovården i primärvården samt vilka behov de ser. Enkäten är framtagen av landstingets folkhälsoenhet och sammanställd i en rapport i respektive område.

Nämnden har också ett mätbart mål kring strokerehabilitering som i södra Lappland efter utskrivning från slutenvård främst ligger på primärvården eller hemsjukvården. Detta gör nämnden utifrån fullmäktiges inriktningsmål om en god och jämlik vård men det kan också delvis kopplas till detta riktade uppdrag.

- **Utveckla vården för våldsutsatta vad gäller psykiskt, fysiskt och sexuellt våld**

Ett vårdprogram för våld i nära relationer samt generella rutiner för att uppmärksamma och hjälpa våldsutsatta är framtaget inom VLL. Under 2017 prioriteras att varje enhet anpassar och konkretiserar de generella rutinerna med utgångspunkt i den egna verksamheten. Under 2017 ska en enhetlig dokumentation användas vilket möjliggör uppföljning av arbetet med våldsutsatta. Nämnden har genom sina träffar med primärvården under året följt hälsocentralernas och sjukstugornas arbete med implementering av vårdprogrammet. Nämnden har på dessa möten ställt frågor till hälsocentraler/sjukstugor i området som kan ge svar på hur man upplever att implementeringen går samt vilka svårigheter man eventuellt stött på. Nämnden har också haft kontakter med polisen samt akuten i området södra Lappland för att bredda bilden till nämndens politiker.

5. Ekonomisk analys

Nämndens budget är delad på två kostnadsställen. Kostnadsställe 18218 med en årsbudget på 2 447 000kr där ledamöternas arvode, reseersättning samt övriga kostnader ingår var t o m augusti 2017 +166 000 kr mot periodiserad budget. Kostnadsställe 18224, total årsbudget 283 000kr avser

särskilda medel för aktiviteter/projekt i frågor om folkhälsa (årsbudget 90 400kr) samt för att uppfylla landstingets vision om världens bästa hälsa (årsbudget 192 600kr).

Nämnden har under 2017 satt ett stoppdatum för ansökningar om folkhälsomedel från folkhälsoråden till den sista mars. Det innebär att de medel som beviljats ligger på det första och början av andra kvartalet vilket är en skillnad mot tidigare år. Nämnden anordnar tillsammans med Lycksele kommun och folkhälsoenheten en utbildning den 19 september. Nämndens del om 10 000kr kommer att finansieras av folkhälsomedel.

Nämnden har också beslutat om ett sista ansökningsdatum för ansökan om visionsmedel. Beslut kring fördelning av Visionsmedel togs av nämnden den 29 augusti och omfattar totalt 60 000kr.

Nämnden anordnar årligen tillsammans med nämnden för funktionshinder och habilitering en visionsdag med temat ”Ta vara på det friska”. 2017 års visionsdag genomfördes den 21 september och kostnaden för den ligger på kostnadsställe för Visionsmedel.

Arbetsutskottet har under hösten 2017 haft träff med ansvarig controller som sedan också träffat nämnden. Ledamöterna har fått en noggrann genomgång av kostnader och hur kostnadsställen ska användas. Arbetsutskottet har också på begäran fått en genomgång av de kostnader som kan förväntas under ett år baserat på hur mycket varje möte kostar om alla ledamöter deltar.

Verksamhet	Utfall föreg. år tom dec	Utfall innev. År tom dec	Budget innev. År tom dec	Budgetavvikelse		Kostnadsutveckling	Årsbudget 2017
	tkr	tkr	tkr	tkr	%	%	tkr
Kostnadsställe 18218	2373	2375	2447	72	2,9	0	2447
Kostnadsställe 18224	104	201	283	82	29,1	93	283